

USNESENÍ

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Tomáše Vejnara a soudkyně JUDr. PhDr. Aleny Novotné, Ph. D. a JUDr. Lucie Bičákové ve věci

žalobce: **ČEZ Distribuce, a. s.**, IČO 24729035
sídlem Teplická 874/8, 405 02 Děčín IV – Podmokly
zastoupený advokátem Mgr. Vladimírem Uhdem
sídlem Klimentská 1207/10, 110 00 Praha 1 – Nové Město

za účasti: **OTE, a. s.**, IČO 264 63 318,
se sídlem Sokolovská 192/79, 186 00 Praha 8 – Karlín
zastoupená advokátem Mgr. Zdeňkem Labským
sídlem Krátká 1148/32, 100 00 Praha 10 – Strašnice,

o žalobě podle části páté o. s. ř. na nahrazení rozhodnutí Energetického regulačního úřadu, k odvolání žalobce a účastníka proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 8 ze dne 28. května 2025, č. j. 25 C 138/2021–1158

takto:

Rozsudek soudu I. stupně **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

1. Soud I. stupně rozsudkem označeným v záhlaví zamítl žalobu, kterou se žalobce domáhá nahrazení rozhodnutí Energetického regulačního úřadu z 5. června 2020 č. j. 07663-17/2019-ERU sp. zn. OSS-07663/2019-ERU ve spojení s rozhodnutím Rady Energetického regulačního úřadu ze dne 23. března 2021 č. j. 07663-31/2019-ERU tak, že účastník je povinen zaplatit žalobci částku 1 857 839 498 Kč spolu s 8,05% úrokem z prodlení p. a. z částky 1 857 839 498 Kč od 5. 3. 2016 do zaplacení (*vyrok I*). Žalobci uložil zaplatit účastníku na náhradě nákladů řízení částku 86 248 Kč k rukám jeho právního zástupce do tří dnů od právní moci rozsudku (*vyrok II*).
2. V souladu s ustanovením § 250a odst. 1 o. s. ř., podle něhož účastníky řízení, které se řídí V. částí o. s. ř., jsou žalobce a ti, kdo byli účastníky v řízení před správním orgánem, se soudní rozhodovací praxe ustálila na označování toho, jenž podá návrh na zahájení řízení, jako žalobce a toho, kdo se dále účastnil správního řízení, jako účastník.

Předcházející řízení

3. Soud I. stupně ve věci rozhodoval podruhé. Dosavadní průběh řízení rekapituloval v odst. 6, 7, 15, 16 a 20 až 24. Nejvyšší soud ČR rozsudkem ze dne 30. 5. 2024, č. j. 23 Cdo 2215/2023-564, předchozí zamítavý rozsudek soudu I. stupně ze dne 24. 6. 2022 č. j. 25 C 138/2021-416 a jej potvrzující rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 9. 2. 2023 č. j. 29 Co 376/2022-482 zrušil a věc vrátil soudu I. stupně k dalšímu řízení.
4. Dovolací soud odkázal na svůj rozsudek v jiné věci ze dne 17. 4. 2024, sp. zn. 23 Cdo 3400/2022 a označil za smysluplný následující výklad předmětu příspěvku POZE (podpora obnovitelných zdrojů energie) podle zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon) a zákona č. 165/2012 Sb. o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů (dále jen ZPZE): není důvod činit rozdíl mezi spotřebiteli elektřiny podle toho, zda je jimi spotřebovaná elektřina dodávána distribuční soustavou, nebo ke spotřebě dochází bez použití distribuční soustavy. Povinnost platit příspěvek postihuje subjekty, které se spotřebou elektřiny podílejí na nepříznivých změnách životního prostředí. Účelu právní úpravy odpovídá výklad, podle kterého je provozovatel regionální

distribuční soustavy povinen zatížit příspěvkem na POZE i vlastní spotřebu výrobců elektřiny. V rozsudku ze dne 17. 4. 2024, sp. zn. 23 Cdo 3400/2022, dovolací soud dále konstatoval, že v rozhodném období od 1. 1. 2013 do 1. 10. 2013 se úhrada příspěvku POZE mezi výrobcem elektřiny a provozovatelem regionální distribuční soustavy mohla uskutečňovat pouze v rámci příslušného soukromoprávního vztahu, který umožňoval účtovat příspěvek POZE jako jednu ze složek ceny za distribuci elektřiny, mechanismus jeho výběru byl na smluvní závazkový vztah navázán. Soukromoprávní smluvní vztah mezi provozovatelem regionální distribuční soustavy a výrobcem elektřiny ve smyslu § 28 odst. 1 zákona o POZE, ve znění účinném od 1. 1. 2013 do 1. 10. 2013, mohl být založen smlouvou o distribuci podle § 50 odst. 6 energetického zákona. Mohl být založen i jinou smlouvou uzavřenou mezi provozovatelem regionální distribuční soustavy a výrobcem elektřiny, z jejíhož obsahu by bylo zřejmé, že upravuje vztahy mezi výrobcem elektřiny a provozovatelem regionální distribuční soustavy týkající se provozu zařízení výrobce elektřiny připojeného do regionální distribuční soustavy.

5. Dovolací soud proto nalézacímu soudu uložil zabývat se podrobněji tím, zda byl žalobce s jednotlivými výrobci elektřiny v příslušném soukromoprávním vztahu a zda byl oprávněn jim příspěvek v rozhodném období účtovat. Bez existence příslušného soukromoprávního vztahu by uhrazené částky představovaly bezdůvodné obohacení na straně účastníka.
6. Soud I. stupně doplnil v intencích závazného právního názoru dovolacího soudu dokazování a i ve svém druhém rozhodnutí dospěl k závěru, že povinnost žalobce vybírat příspěvky POZE z vlastní spotřeby elektřiny vyplývala v dotčeném období od 1. 1. 2013 do 1. 10. 2013 ze zákona, že jejich placení probíhalo v rámci soukromoprávních vztahů vzniklých buď na podkladě smlouvy o připojení k lokální distribuční soustavě, nebo jiných smluv - o připojení odběrného místa, o připojení výroby elektřiny k distribuční soustavě, o distribuci, o připojení zařízení PLDS k distribuční soustavě, o podpoře výroby elektřiny. Vybral-li proto žalobce předmětné příspěvky a následně je převedl účastníkovi, učinil tak po právu, k bezdůvodnému obohacení účastníka na úkor žalobce nedošlo. Rozhodnutí správního orgánu soud I. stupně posoudil jako správné, a proto soud žalobu zamítl. O nákladech řízení rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s ust. § 142 odst. 1 o. s. ř.

Odvolání žalobce

7. Žalobce podal proti rozsudku včasné odvolání. Uplatnil odvolací důvody podle § 205 odst. 2, písm. b) o. s. ř.: soud I. nepřihlédl k jím tvrzeným skutečnostem a označeným důkazům, podle § 205 odst. 2, písm. e) o. s. ř.: soud I. stupně dospěl na základě provedených důkazů k nesprávným skutkovým zjištěním, podle § 205 odst. 2, písm. g) o. s. ř.: rozhodnutí soudu I. stupně spočívá na nesprávném právním posouzení věci, a podle § 205 odst. 2, písm. c) o. s. ř.: řízení je postiženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. V odvolání rekapituloval skutkový děj, vývoj právní úpravy a průběh řízení. Popsal související spory, které se žalobcem vedou účastníci trhu s elektřinou (zejména ŠKO-ENERGO s. r. o., Lenzing Biocel Paskov a. s., Mondi Štětí a. s., ORLEN Unipetrol RPA s. r. o., Liberty Ostrava a. s., KRPA PAPER, a. s. - souhrnně „související soudní spory“). Soudy v nich opakovaně rozhodly o oprávněnosti účtovat POZE z vlastní spotřeby. Výsledky těchto sporů nejsou jednotné, právní postavení žalobce je nejisté, neboť příspěvky v řadě případů vybral a v souladu se zákonem je odvedl účastníkovi jako operátorovi trhu s elektřinou. Právě proto byl nucen podat tuto žalobu.
8. Žalobce citoval z rozsudku NS 23 Cdo 3400/2022, že úhrada příspěvku POZE mezi výrobcem a provozovatelem regionální distribuční soustavy se mohla uskutečňovat v rozhodném období pouze v rámci příslušného soukromoprávního vztahu, který umožňoval účtovat příspěvek POZE jako jednu ze složek ceny za distribuci elektřiny, neboť mechanismus jeho výběru byl na takový smluvní závazkový vztah navázán. Na výzvu soudu doložil smlouvy uzavřené s 26 největšími zákazníky a vzorová znění smluv o připojení k distribuční soustavě, o podpoře výroby elektřiny a smluv o distribuci elektřiny, které se svými zákazníky uzavíral. Doplnil, že projednávaná věc

se týká 10 536 odběrných míst a že v soudem uložené lhůtě nebylo reálné více smluv předložit. Podle žalobce se soud I. stupně neřídil závazným právním názorem Nejvyššího soudu a nezabýval se řádně obsahem smluv uzavřených mezi žalobcem a zákazníky; v důsledku toho věc nesprávně posoudil, napadený rozsudek je podle něj nepřezkoumatelný.

9. Z rozsudku NS 23 Cdo 3400/2022 podle žalobce plyne, že existence soukromoprávního vztahu je dána, když je s účastníkem trhu s elektřinou uzavřena smlouva o distribuci elektřiny s náležitostmi uvedenými v § 50 odst. 6 energetického zákona. Soukromoprávní vztah může být založen i jinou smlouvou, pokud je jejím obsahem úprava vztahů týkajících se provozu výroby elektřiny připojené k regionální distribuční soustavě provozovatele. Bez dalšího nemůže být založen smlouvou o připojení pouze s náležitostmi uvedenými v § 50 odst. 3 energetického zákona. Nezbytný soukromoprávní vztah tedy není založen jakoukoli smlouvou uzavřenou mezi žalobcem a zákazníky, ale jen takovou smlouvou, která obsahuje úpravu vztahů týkajících se provozu výroby elektřiny připojené k regionální distribuční soustavě žalobce.
10. Dále žalobce z procesní opatrnosti uplatnil argumentaci, užitou jeho odpůrci v souvisejících soudních sporech, podle níž neměl právo příspěvek POZE vybírat z vlastní spotřeby od zákazníků a odvádět jej účastníku, protože v souvislosti s vlastní spotřebou nebyla zákazníkům poskytována služba distribuce elektřiny, proto nebylo možné složkou ceny za distribuci elektřiny na krytí nákladů spojených s podporou elektřiny zatížit množství elektřiny, které bylo vyrobeno a spotřebováno bez použití regionální distribuční soustavy. Nejvyšší soud svým závěrem o existenci povinnosti hradit příspěvek POZE i z vlastní spotřeby (za podmínky existence příslušného soukromoprávního vztahu mezi žalobcem a výrobcí elektřiny) nepřipustně rozšířil veřejnoprávní povinnost výkladem k tíži jednotlivce (zákazníků žalobce). Porušil tím zásadu *in dubio pro libertate*, která vyplývá z ústavního pořádku.
11. Žalobce v odvolání připomněl, že soud I. stupně zamítl jeho návrhy na přerušování řízení do skončení souvisejících soudních řízení. Podle žalobce by přerušování řízení bylo i nyní hospodárné, neboť stěžejní otázkou, jejíž posouzení je vyžadováno v souvisejících i ve zdejších řízeních, je obsah smluv uzavřených mezi žalobcem a zákazníky, kteří uplatnili své nároky v souvisejících řízeních. V souvisejících řízeních se soudy podrobně zabývají obsahem jednotlivých smluv uzavřených mezi žalobcem i zákazníky. Závěrem navrhl, aby odvolací soud rozsudek zrušil a vrátil soudu I. stupně k dalšímu řízení.

Vyjádření účastníka k odvolání žalobce

12. Účastník se v obsáhlém stanovisku k podanému odvolání vyjádřil tak, že považuje rozsudek soudu I. stupně v rozhodných otázkách za věcně správný a odůvodněný, má za to, že soud úplně zjistil skutkový stav pro rozhodnutí ve věci a věc správně právně posoudil. Žádná z odvolacích námitek žalobce není způsobilá založit změnu nebo zrušení napadeného rozsudku. Nesouhlasil s právním názorem žalobce, že v posuzovaném období nebyla otázka výběru příspěvku POZE z vlastní spotřeby elektřiny právně upravena. Bylo sice zrušeno ustanovení § 33 odst. 2 Pravidel trhu s elektřinou, ale platila vyhláška č. 140/2009 Sb. o způsobu regulace cen v energetických odvětvích a postupech pro regulaci cen, vydaná k provedení ustanovení § 28 odst. 3 ZPZE ve znění platném do 31. 12. 2013. Ustanovení § 9b citované vyhlášky upravuje postup tvorby složky ceny za přenos a distribuci elektřiny na krytí nákladů spojených s podporou elektřiny, složky ceny za distribuci elektřiny na krytí nákladů spojených s podporou decentrální výroby elektřiny v příloze č. 6 prostřednictvím regulačního vzorce. ERÚ v rámci kalkulace složky ceny za přenos elektřiny a ceny za distribuci elektřiny na úhradu nákladů spojených s podporou elektřiny a potřeby prostředků pro výplatu podpory POZE zohlednil v rámci výpočtů rovněž vlastní spotřebu výrobců. Účastník tento postup značil za souladný se zákonem NS v rozhodnutí sp. zn. 32 Cdo 3744/2017.
13. Účastník ve svém vyjádření polemizoval s názorem Nejvyššího soudu, že povinnost platit příspěvek POZE musí být založena smlouvou. Podle účastníka tato povinnost vyplývá ze zákona,

je veřejnoprávní povahy, jde o odvod ze spotřebované elektřiny. Na tomto názoru setrval Nejvyšší soud v rozhodnutí sp. zn. 32 Cdo 3744/2017 i v rozhodnutí ze dne 29. 4. 2020, sp. zn. 23 Cdo 3635/2018. Způsob a termíny účtování a hrazení složky ceny za přenos elektřiny a ceny za distribuci elektřiny na krytí nákladů spojených s podporou elektřiny jsou stanoveny vyhláškou č. 439/2012 Sb., o účtování, a nejsou odvislé od jakéhokoliv soukromoprávního vztahu.

14. Argument právní úpravou platnou v období následujícím po období sledovaném v tomto řízení, provedenou zákonem č. 310/2013 Sb., novelou ZPZE, účastník neakceptuje. Nová právní úprava nasvědčuje spíše tomu, že oproti předchozí právní úpravě se mění charakter platby příspěvku POZE tak, že nadále netvoří složku ceny za distribuci elektřiny, ale jedná se o samostatnou platbu. Pokud by zákonodárce považoval povinnost odvádět příspěvek POZE uloženou výrobcům elektřiny z vlastní spotřeby za novou oproti předchozí právní úpravě, byl by tento záměr promítnut a zdůvodněn v důvodové zprávě.
15. Dále účastník uvedl, že proti žalobci jsou v souvisejících soudních sporech uplatněny nároky sedmi výrobců celkem ve výši 1 263 625 138,09 Kč včetně DPH. V těchto sporech jsou vztahy žalobce s výrobcem elektřiny doloženy soukromoprávními vztahy. Ty umožňují výběr příspěvku POZE (srov. NS 23 Cdo 3400/2022 ze dne 17. 4. 2024 ve věci ŠKO-ENERGO). Podle účastníka do doby vzniku povinnosti vracet inkasované příspěvky POZE nemůže být žalobce ochuzený. Tento závěr se týká částky 594 214 359,91 Kč představující promlčené nároky výrobců, které se podle závěru posledních rozhodnutí Nejvyššího soudu nejeví ani jako potenciálně oprávněné. Účastník odmítl výhradu žalobce, že se soud I. stupně dostatečně nezabýval obsahem smluv uzavřených mezi žalobcem a výrobcem elektřiny. Uvedl ve stanovisku k odvolání 33 jednotlivých smluv, resp. vzorových smluv, které byly k důkazu provedeny při jednání ve věci ze dne 28. 3. 2025. Jako důkaz byly rovněž provedeny rozsudky soudů v souvisejících řízeních, v nichž se soudy stejnou otázkou zabývaly. Odvolání účastník označil za nedůvodné a navrhl rozsudek soudu I. stupně potvrdit.
16. Účastník pak podal odvolání proti výši přiznané náhrady nákladů řízení. Namítl, že mu náleží náhrada nákladů řízení za dvanáct účelně vynaložených úkonů právní pomoci v dovolacím řízení a novém řízení před soudem I. stupně, zatímco mu za toto období bylo přiznáno jen 7 úkonů. Za 5 úkonů mu náleží náhrada odměny podle advokátního tarifu ve znění účinném do 31. 12. 2024 ve výši 3 100 Kč a za 7 úkonů v sazbě advokátního tarifu ve znění účinném od 1. 1. 2025 po 4 620 Kč, celkem v částce 59 701,40 Kč včetně DPH. Celkem žádal přiznat náhradu nákladů řízení včetně řízení předchozího v částce 109 069,40 Kč
17. Žalobce k odvolání účastníka uvedl, že nelze požadovat náhradu za písemná podání, v nichž účastník opakoval svou argumentaci, příkladmo uvedl podání ze dnů 16. 8. 2024, 27. 8. 2024, 14. 1. 2025 a 27. 5. 2025. Proto má odvolání proti přiznané výši náhrady nákladů řízení za nedůvodné.

Rozhodnutí o odvolání

18. Odvolací soud po zjištění, že odvolání je přípustné, bylo podáno včas osobou k tomu oprávněnou a že splňuje náležitosti uvedené v ust. § 205 o. s. ř., přezkoumal napadený rozsudek a řízení, které jeho vydání předcházelo, a to způsobem vyplývajícím z § 212 a § 212a odst. 1 a 5 o. s. ř. Po provedeném jednání dospěl k závěru, že odvolání je opodstatněné.

Právní úprava

19. Odvolací soud má za nadbytečné opakovat vývoj právní úpravy podpory výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů. Pro rozhodné období je podstatné, že zákon č. 180/2005 Sb. výslovně neřešil otázku, zda má být příspěvek POZE coby složka ceny za distribuci elektřiny placen i ve vztahu k vlastní spotřebě. Řešila ji vyhláška Energetického regulačního úřadu č. 541/2005 Sb., o Pravidlech trhu s elektřinou, zásadách tvorby cen za činnosti operátora trhu s elektřinou a provedení některých dalších ustanovení energetického zákona (Pravidla). Dne 1. 1. 2013 nabyl účinnosti ZPZE, který dřívější úpravu zdrojů financování nákladů spojených s podporou výroby

elektřiny převzal. V rozhodném období byla úhrada příspěvku POZE upravena především v § 13 odst. 1a jeho odvod operátorovi trhu s elektřinou § 28 odst. 1 ZPZE. Ustanovení § 33 odst. 2 Pravidel však bylo zrušeno a nebylo od 1. 1. 2013 nahrazeno jiným ustanovením. Cena za distribuci elektřiny a příspěvek POZE byla pro období od 1. 1. 2013 (a celý regulovaný rok 2013) stanovena cenovým rozhodnutím ERÚ č. 5/2012 ze dne 30. 11. 2012, kterým se stanovují ceny regulovaných služeb souvisejících s dodávkou elektřiny, na částku 583 Kč/MWh. S účinností ode dne 2. 10. 2013 byl ZPZE novelizován zákonem č. 310/2013 Sb., došlo k upřesnění § 28 odst. 4 zákona takto: „*Cenu na úhradu nákladů spojených s podporou elektřiny hrají b) výrobce provozující výrobu elektřiny za množství elektřiny jím spotřebované včetně množství elektřiny spotřebované jiným účastníkem trhu s elektřinou bez použití přenosové nebo distribuční soustavy*“. Ve výkladovém stanovisku Energetického regulačního úřadu č. 2/2013 se uvádí: „(2.2.) Na základě skutečností uvedených v bodu 2. 1. je pevná cena na krytí nákladů spojených s podporou elektřiny z obnovitelných zdrojů, vysokoúčinné kombinované výroby elektřiny a tepla a z druhotných zdrojů účtována provozovatelem přenosové nebo distribuční soustavy za množství elektřiny definované dle Cenového rozhodnutí Energetického regulačního úřadu č. 5/2011 ze dne 21. listopadu 2011, a to za množství elektřiny spotřebované zákazníkem, výrobcem provozujícím výrobu elektřiny nebo provozovatelem přenosové nebo distribuční soustavy, **včetně spotřeby zákazníka v ostrovním provozu na území České republiky prokazatelně odděleném od elektrizační soustavy**, kromě elektřiny pro čerpání přečerpávacích vodních elektráren, technologické vlastní spotřeby elektřiny a ztrát v přenosové a distribuční soustavě.“ Z přílohy č. 6 vyhlášky č. 140/2009 Sb. je zřejmé, že ERÚ do regulačního vzorce zahrnul plánované množství elektřiny pro regulovaný rok dodané zákazníkům v České republice včetně odběru výrobců druhé kategorie, ostatní spotřeby provozovatele přenosové soustavy a provozovatelů distribučních soustav, lokální spotřeby výrobců a spotřeby zákazníků v ostrovním provozu na území České republiky prokazatelně odděleném od elektrizační soustavy, kromě elektřiny pro čerpání přečerpávacích vodních elektráren a technologické vlastní spotřeby elektřiny výrobců, stanovené ERÚ. Na základě regulačního vzorce ERÚ stanovil Cenovým rozhodnutím č. 5/2012 náklady spojené s podporou elektřiny - příspěvek POZE, přičemž do regulačního vzorce byla zahrnuta i lokální spotřeba.

20. Žalobce při jednání odvolacího soudu nepopřel, že související soudní spory pro něj dopadly příznivě, nicméně uvedl, že v těchto sporech jsou podána dovolání a ústavní stížnosti a že pro něj tudíž stav právní nejistoty neskončil. Závěr Nejvyššího soudu, podaný v projednávané věci, považuje žalobce za nelogický, protože výběr příspěvku se opírá o zákon.
21. Žalobce setrval na odvolací výhradě, že soud I. stupně pochybil, když se nezabýval obsahem smluv uzavřených žalobcem v intencích závazného stanoviska dovolacího soudu. Na dotaz odvolacího soudu, se kterými zákazníky neměl uzavřenu smlouvu obsahující úpravu provozu výroby elektrické energie, žalobce reagoval právním názorem, že ohledně prokázání právního důvodu plateb odvedených účastníku jako vybraný příspěvek POZE tíží důkazní břemeno účastníka. Stejně argumentoval již v podání ze dne 19. 8. 2024 (č. l. spisu 597) s odkazem na rozhodnutí NS 25 Cdo 246/2001 a NS 32 Cdo 5215/2017. Na toto téma je publikována právní věta z rozhodnutí NS 28 Cdo 5299/2015: *Žalobce, jenž uplatňuje nárok na vrácení určité částky, uváděje, že ji žalovanému předal, tíží důkazní břemeno o uskutečnění předání, na žalovaném naopak je, aby tvrdil a prokazoval existenci právního důvodu, na základě něhož si smí převzaté prostředky ponechat. Nepříznivé procesní následky stavu nejistoty ohledně důvodnosti prokázaného pohybu aktiv jsou proto v obdobných situacích vyzozovány vůči příjemci plnění.* Obdobně Nejvyšší soud judikoval v rozhodnutí NS 32 Cdo 5215/2017: *Ve sporu o vydání bezdůvodného obohacení tíží žalovaného důkazní břemeno k prokázání tvrzení o právním důvodu získaného plnění.* O těchto procesních zásadách odvolací soud nikterak nepochybuje. Nicméně s názorem žalobce o přenosu důkazního břemene na protistranu sporu v dané procesní situaci se odvolací soud neztotožnil.
22. Žalobce tvrdí v souvisejících řízeních a potažmo i v tomto řízení, že příspěvek POZE vybral ve sledovaném období správně. Nezpochybnuje, že příspěvek byl vybrán na základě údajů, které výrobci elektřiny zadávají do automatizovaného systému CS OTE. Pouze proto, že čelí

nárokům zákazníků, od nichž příspěvek vybral, na jeho vrácení, podal tuto žalobu, a užívá k tomu jejich (tedy v jiných řízeních protichůdnou) argumentaci. Potom ovšem musí být na něm, aby specifikoval, které nároky považuje za bezdůvodné obohacení účastníka. Tím spíše musí v tomto směru upřesnit své tvrzení po sdělení závazného právního názoru Nejvyššího soudu, že je výběr příspěvku bezpodmínečně svázán se soukromoprávní smlouvou konkrétního obsahu. Za situace, kdy účastník těmito smlouvami nedisponoval a aktuálně je seznámen provedeným dokazováním jenom s částí těchto smluv, je nemožné přenést na něj do všech důsledků důkazní břemeno k prokázání obsahu těchto smluv. Stejně tak není možno přenechat na nalézacím soudu investigativní činnost, při níž bude zjišťovat, zda v některé ze smluv žalobce chybí náležitý obsah.

23. Rovněž účastník se při jednání odvolacího soudu pozastavil nad rozhodnutím dovolacího soudu závazným pro tuto projednávanou věc. Nepovažuje je za správné. Povinnost platit příspěvek POZE je veřejnoprávní povinností. Zákonná úprava stanoví, kdo, komu a v jaké výši příspěvek platí. Do systému operátora trhu s elektřinou CS OTE vkládají zákazníci údaje, podle nichž operátor (účastník) distributorovi (žalobci) příspěvky účtuje. Dokazování všemi smlouvami uzavřenými žalobcem a jeho zákazníky považuje účastník za nevhodné a nadbytečné. Odkázal na rozhodnutí Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 10. 1. 2022, sp. zn. 8 Co 1454/2021-681, v němž se tento soud vypořádal s důkazním návrhem ve sporu distributora EGD s operátorem OTE provést dokazování 74 000 položkami pro výpočet výše příspěvku POZE tak, že připustil určitou generalizaci: posouzením správnosti předem definovaných vzorků dospět k závěru o celém souboru dat.
24. Odvolací soud se zabýval třemi mezi účastníky tohoto řízení doposud spornými právními otázkami, jejichž řešení je nezbytné pro rozhodnutí ve věci samé. **První otázkou** je, zda v rozhodném období byl po právu vybírán příspěvek POZE z tzv. vlastní spotřeby elektřiny. Odvolací soud tuto otázku považuje za vyřešenou tak, že povinnost příspěvek z vlastní spotřeby odvádět existovala. Právní úpravu účinnou v tomto období takto závazně vyložil. Argumentaci k této otázce obsahuje rozhodnutí dovolacího soudu v této věci, je ve stručnosti shrnuta v odst. 3 tohoto rozsudku. Lze odkázat na rozsudek NS 23 Cdo 3400/2022, který v odst. 22 a násl. uvedl, že tato otázka nezakládá přípustnost dovolání, neboť byla vyřešena již rozhodnutím NS 23 Cdo 3744/2017, dále toto řešení potvrdil v rozsudku NS 23 Cdo 271/2024. **Druhou** otázkou je, zda byl výběr příspěvků POZE vázán na soukromoprávní vztah mezi distributorem a zákazníkem. Tuto otázku rovněž zodpověděl Nejvyšší soud v citovaném rozhodnutí zcela jednoznačně. Nejde přitom o osamocené rozhodnutí, které by bylo v rozporu s jinou aktuální judikaturou. Nejvyšší soud svou argumentaci opírá o rozsudek NS 23 Cdo 3400/2022. Shodně tuto otázku posoudil rovněž v rozhodnutí NS 23 Cdo 2215/2023, 32 Cdo 3744/2017, a 23 Cdo 3635/2018.
25. **Třetí** spornou otázkou je, zda měl žalobce se zákazníky, od nichž vybíral příspěvek POZE, uzavřeny soukromoprávní smlouvy a zda posouzeno podle jejich obsahu tvořily podklad pro výběr příspěvku POZE. Tyto sporné skutečnosti dovolací soud ve svém zrušovacím rozhodnutí uložil v novém nalézacím řízení prokazovat.
26. V tomto bodu odvolací soud shledává v napadeném rozsudku soudu I. stupně vadu v podobě nedostatečných skutkových zjištění. Soud I. stupně čelil neochotě žalobce předložit smlouvy, které měly být provedeny k důkazu uložení ediční povinnosti, posléze však rezignoval na splnění uložené povinnosti. Odvolací soud nepřehlíží, že dokazování více než deseti tisíci smlouvami se jeví jako takřka neproveditelné. Nicméně přikročení k takovému rozsahu dokazování by měl za předčasné. Odvolací soud předně nesdílí přímočarou výzvu žalobce k přenosu důkazního břemene na účastníka. Jak už předeslal v odst. 24 tohoto odůvodnění, k provedení určitého důkazu musí vést dostatečné tvrzení. Je to žalobce, kdo se v tomto řízení domáhá změny rozhodnutí ERÚ. Zvláštností tohoto řízení je, že k podání žaloby podle jeho vlastního sdělení vede žalobce pouze opatrnost, resp. obrana v situaci, kdy vůči němu někteří zákazníci uplatnili nárok na vrácení příspěvku. V těchto souvisejících soudních řízeních žalobce tvrdí, že příspěvek vybral po právu,

zatímco v projednávané věci žádá po soudu, aby zjistil, že po právu vybrán nebyl a má být vrácen. Protože se v jednotlivých řízeních argumentuje písemnými stanovisky uplatněnými žalobcem, je žalobce ve svých tvrzeních úsporný, ne-li vyhýbavý. Nepochybně by mu totiž argumentace v tomto řízení mohla v jiných řízeních uškodit. Soud I. stupně žalobce při jednání konaném dne 18. 10. 2024 správně poučil podle ustanovení §118a odst. 1, 3 o. s. ř. o potřebě doplnit tvrzení tak, „že konkrétně uvede, zda a jaké smlouvy byly uzavřeny s jednotlivými plátcí příspěvku POZE“, a předložil uzavřené smlouvy k důkazu. Vedl současně žalobce k určitému zjednodušení tak, že lze předložit smlouvy se sedmi hlavními partnery (s nimiž žalobce vede související soudní spory) a potom typové smlouvy, jaké se zákazníci uzavíral. Požadavku žalobce na poskytnutí půlroční lhůty ke splnění uložené povinnosti zcela nevyhověl, odročil jednání o necelé tři měsíce. Žalobce na poučení reagoval písemným stanoviskem, v němž popsal, že nelze zákazníky rozdělit do skupin podle toho, jaké typové smlouvy s nimi uzavřel, neboť obsah jednotlivých typových smluv mohl být změněn, a předložil 33 smluv, které posléze byly při jednání soudem k důkazu provedeny.

27. Soud I. stupně však z provedených důkazů žádná skutková zjištění neučinil. Pouze paušálně konstatoval, že o podkladovém soukromoprávním vztahu nelze pochybovat, protože mezi žalobcem a účastníkem probíhalo placení na základě vystavených faktur (srov. odst. 18 napadeného rozsudku). V závěru rozsudku shrnul, že na pokyn dovolacího soudu provedl dokazování smlouvami s jednotlivými zákazníky žalobce (srov. odst. 29 napadeného rozsudku). V odst. 47 uzavřel, že z důkazů vyplývá, že příspěvek POZE je vždy účtován a placen v rámci soukromoprávního vztahu mezi žalobcem a jednotlivými výrobci elektřiny, přičemž samotné smlouvy mají různou podobu, a vyjmenoval několik typů smluv. Tento postup soudu I. stupně je pak vysvětlen zvýrazněným právním závěrem v odst. 49: „Povinnost jej (příspěvek POZE) platit není založena smlouvou, nýbrž vyplývá ze zákona, a jde o povinnost veřejnoprávní povahy, svého druhu odvod ze spotřebované elektřiny“.
28. Takový závěr zjevně ve světle rozhodnutí dovolacího soudu neobstojí. Zdůraznění paradoxu, že příspěvek POZE je upraven zákonem, a přitom Nejvyšší soud vyžaduje k jeho výběru existenci soukromoprávní smlouvy s náležitým obsahem, není v projednávané věci nikterak užitečné, pouze sleduje argumentaci účastníka. Odvolací soud uvádí příklad povinně smluvního pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem motorového vozidla, v němž je zákonem uložená povinnost hradit pojistné rovněž vázána na uzavření (pojistné) smlouvy. Pro vyřešení uložené sporné otázky bylo zapotřebí vést žalobce dalším kvalifikovaným poučením k upřesnění tvrzení. Také řízení podle části V. o. s. ř. je řízením kontradiktorním, žalobce je v něm dominus litis. Roli žalobce odpovídá tvrdit v dostatečném rozsahu vše, co směřuje k rozhodnutí ve věci samé. Žalobce měl být veden ke sdělení, ve kterých případech smlouvy uzavřené s konkrétními zákazníky neobsahovaly základ pro výběr příspěvku POZE v tom smyslu, jak je definoval dovolací soud. K předložení těchto konkrétně specifikovaných smluv poté měl být žalobce vyzván.
29. Odvolací soud nesdílí stanovisko účastníka, že lze v případě zkoumání obsahu soukromoprávních smluv, které ve svém rozhodnutí uložil Nejvyšší soud, postupovat analogicky. Obsah smlouvy je otázkou právní, proto není příslušný příklad, účastníkem nabídnutý v rozhodnutí Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 10. 1. 2022, č. j. 8 Co 1454/2021-681, v němž hledal tento odvolací soud cestu k porovnání desetitisíců číselných hodnot. V tam projednávané věci šlo o mechanické zjištění, zda jsou číselné hodnoty ve dvou různých souborech totožné, zatímco v projednávané věci jde o právní posouzení obsahu smluv.
30. Z uvedených důvodů odvolací soud zrušil napadený rozsudek podle § 219a odst. 1, písm. a, b) o. s. ř. a podle ust. § 221 odst. 1, písm. a) věc vrátil soudu I. stupně k dalšímu řízení.
31. Na soudu I. stupně bude, aby vedl žalobce kvalifikovaným poučením podle ustanovení § 118a o. s. ř. k doplnění tvrzení a případným důkazním návrhům s poučením o následcích neunesení břemene tvrzení a dokazování; z provedeného dokazování učiní skutková zjištění a závěr o skutkovém stavu

a o věci znovu rozhodne.

32. O nákladech odvolacího řízení rozhodne soud I. stupně v rozhodnutí, jímž řízení ukončí, přičemž se současně vypořádá s odvolacími námitkami účastníka uplatněnými v odvolání proti výroku o náhradě nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto usnesení není dovolání přípustné.

Praha 15. ledna 2026

JUDr. Tomáš Vejnar v. r.
předseda senátu